

Historia patchworku

Patchwork i pikowanie (quilting) były praktykowane od wieków, zarówno jako rzemiosło praktyczne, jak i dekoracyjne. Ich popularność utrzymywała się w zależności od zmian w społeczeństwie, a style rozwijały się w zależności od dostępnych zasobów i statusu społecznego twórcy. Dzięki swej bogatej i ciekawej historii, wiek XXI zaowocował rozkwitem tej formy rzemiosła, które stało się popularne i powszechnie praktykowane, bazując na tradycyjnych umiejętnościach i pozwalając na eksperymentowanie ze współczesnymi technikami artystycznymi.

Dowody na istnienie patchworku widać na przestrzeni stuleci – istnienie większego kawałka tkaniny, składającego się z małych kawałków, połączonych w całość pikowaniem jest udokumentowane w historii. Najwcześniejsze ślady zostały zlokalizowane w egipskich grobowcach, a także we wczesnych Chinach około 5000 lat temu. Kolejne znaleziska zostały datowane już we wczesnym średniowieczu, gdzie warstwy pikowanej tkaniny zostały wykorzystane w konstrukcji zbroi - gdzie utrzymuje ciepło i chroni żołnierza. Podobną konstrukcję miały pancerze japońskie.

Stosując tę technikę, patchworki zaczęły pojawiać się w gospodarstwach domowych od XI do XII wieku. Ponieważ europejski klimat mocno się ochłodził w tym czasie, potrzeba używania ciepłych nakryć wzrosła i tak rozwinęła się praktyka upiększania prostej tkaniny poprzez stworzenie wzoru i projektu dekoracyjnego pikowania. Najstarszy istniejący użytkowy quilt to pikowany dywan, znaleziony w mongolskiej jaskini. Jest przechowywany w Sankt Petersburgu, powstał prawdopodobnie w XI wieku. Tristan i Izolda. Tristan Quilt powstał na Sycylii ok. 1360 roku. Składa się z dwóch gładkich warstw lnu i wypełnienia. Pikowanie jasnymi i brązowymi nićmi utworzyło obrazy, dodatkowo uwypuklone przez wprowadzenie pomiędzy warstwy bawełnianych włókien (technika *trapunto*). Jedną z części tego quiltu jest przechowywana w Victoria and Albert Museum w Londynie.

Niewiele jednak wiadomo o patchworku i quiltingu przed wiekiem XVIII, i mało jest przykładów, które przetrwały do naszych czasów. W kolekcji Brytyjskiej Gildii Quilterskiej znajduje się jeden z najwcześniejszych znanych, datowanych patchworków – jedwabna narzutka z roku 1718 (Silk Patchwork Coverlet). Wykonana została poprzez zszywanie kawałeczków kosztownego jedwabiu z wykorzystaniem papierowych szablonów; użyte jedwabie przechowywano niczym skarb przez dziesięciolecia, zanim użyto ich do uszycia narzutki. Patchwork był w owym czasie zajęciem, które wypełniało wolny czas pań z towarzystwa, podczas gdy pikowanie uważano za umiejętność profesjonalną. Wypikowane z jednego kawałka materiału quilty, a także sztywne, wypikowane halki i spódnice były bardzo popularne, przy czym te ostatnie noszono jako modne stroje codzienne.

Postęp technologiczny w produkcji tekstyliów doprowadził, pod koniec XVIII i początek XIX wieku, do fazy gdy modne stało się wykorzystanie drukowanych tkanin bawełnianych. Dla tych, którzy mogli sobie na to pozwolić, kosztowne, drukowane bawełny o wysokim standardzie używane były w patchworkach zszywanych metodą mozaikową, która wymagała innego drogiego towaru - papieru - do zrobienia szablonów. Prostsze i tańsze materiały wykorzystywane były przez niższe klasy społeczeństwa, do mniej skomplikowanych wzorów. W połowie XIX wieku popularność bawełny bardzo spadła. Pojawienie się wałków drukarskich sprawiło, że produkcja drukowanej bawełny staniała i dlatego upowszechniła się jej dostępność dla stojących niż na drabinie społecznej. W 1856 roku został wyprodukowany

pierwszy barwnik syntetyczny moweina, a wkrótce potem pojawiły się barwniki w szerokiej gamie jasnych kolorów, a moda przesunęła się z drukowanych tkanin bawełnianych na tętniące kolorem jedwabie i aksamity. Mozaikowe poduszki patchworkowe, narzuty, obrusy czy ocieplacze na dzbanki do herbaty zdobiły przeładowane ozdobami salony wiktoriańskich domów. Patchworki uszyte z bloków takich jak „sześciiany” (*baby blocks*), „chatka z bali” (*log cabin*) „szalony” (*crazy*) i „sześciokąt” (*hexagon*) były niezwykle popularne i często dodatkowo ozdobione haftem i dodatkami.

Koniec XIX i początek XX wieku to rozkwit popularności patchworków wykonanych z jednego kawałka materiału wypikowanego w skomplikowane wzory. Każdy twórca wypracowywał swój indywidualny styl i wplatał popularne motywy: pióra (*feathers*) i skręcone liny (*twisted ropes*), liście (*leaves*) czy spirale (*spirals*).

Wiek XX to czas wielkich zmian. Przerwa spowodowana dwiema wojanmi światowymi i dramatyczne zmiany w społeczeństwie doprowadziły do niedoboru dostępnych materiałów i spadku tradycyjnych umiejętności. Konkurencja ze strony produkowanych komercyjnie produktów sprawiła, że tradycyjne szycie patchworków wydawało czasochłonne i zbędne.. Na szczęście ich twórcy wciąż widzieli ich wartość i kontynuowali ich szycie, uczyli innych i poznawali historię i metody szycia patchworków i pikowania, co doprowadziło do odrodzenia zainteresowania nimi w latach '60 i '70 ubiegłego wieku, aby zaowocować nową falą adeptów tego rzemiosła w XXI wieku.

Co to jest patchwork?

Mówiąc krótko, to tkanina uszyta z małych kawałków tkanin tworzących pewien zaplanowany wzór. Wzór może być geometryczny lub abstrakcyjny, a także figuratywny. Może być także wykonana z kolorowych aplikacji na jednobarwnym spodzie.

Patchwork może być użyty do stworzenia quiltu, ale także do szycia toreb, ubrań (np. marynarek, żakietów, spódnic, kamizelek), poduszek. Można go zdobić koralikami, wstążkami i innymi akcesoriami

Co to jest quilt? Co to jest quilting?

Quilt to tkanina użytkowa lub artystyczna, składająca się z trzech warstw połączonych pikowaniem; wierzchnią warstwę stanowi patchwork. Ale quilt może być także uszyty w ten sposób, że wierzch jest jednym kawałkiem gładkiej tkaniny wypikowanym ręcznie lub maszynowo w skomplikowany wzór, łącząc 3 warstwy w całość.

Quilting to inaczej pikowanie, ręczne lub maszynowe, łączenie 3 warstw w jedną całość stanowiącą quilt. Może być wykonywane na maszynach domowych lub specjalistycznych maszynach z tzw. długim ramieniem. Ale warstwy mogą być także połączone ozdobną nicią przechodzącą przez 3 warstwy w regularnych odstępach i zawiązaną na supełek.

Jednak z praktycznego punktu widzenia nazwy patchwork używa się wymiennie z quiltem, jest bardziej popularna

Skąd wiadomo, kto i kiedy szył quilty?

Na nieszczęście dla badaczy, dosyć późno wszedł w użycie zwyczaj przyszywania tzw. metryczki na tył quiltu. Tam znajdowały się najczęściej imię i nazwisko twórcy, data

powstania pracy, czasem informacja o miejscu, ilości kawałków z których się składał wierzch, rzadziej dla kogo był uszyty.

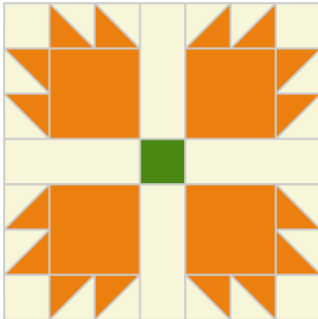
Patchworki powstawały jednocześnie w wielu miejscach na świecie

Do Ameryki tradycja szycia patchworków trafiła przez Pielgrzymów. Ale tradycja szycia ubrań z kawałków zszytych lub aplikowanych na większą tkaninę jest spotkana w wielu kulturach. W Korei (*pojagi*), w Japonii (*boro*), wśród plemion Indian obu Ameryk (*mola*, *seminole*), Azji (*kaudhi*), na Hawajach (*wzory hawajskie*).

Co to są bloki?

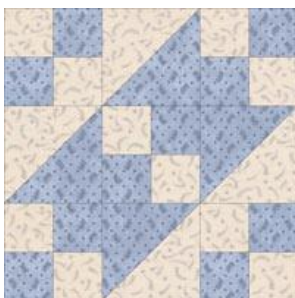
Najprościej można powiedzieć, że to najmniejsza „jednostka”, z której składa się patchwork. powtarzalność bloku tworzy określony wzór na patchworku.

Bloki mają swoje nazwy; w zależności od tego gdzie powstał dany blok, może on nosić różne nazwy. np. blok „Łapa niedźwiedzia” (*Bear's Paw*) ma przynajmniej 10 innych nazw

Niektóre bloki powstawały podczas wędrówki osadników w Ameryce stąd noszą np. nazwy:

„Droga do Kalifornii” (ale ma też inne nazwy)

czy „Droga do Oklahomy”

